

εἰς στίχους πολιτικούς ἀνομοιοτελεύτους, ἡ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι καθυρότερα τῆς ἐν τῇ Φυλλάδᾳ τοῦ Γαδάρου, ἐν γένει δὲ φαίνεται συντεθὲν οὐχὶ βραδύτερον τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ Φυλλάδα τοῦ Γαδάρου ἀκολουθεῖ πιστῶς τὸ Συναξάριον, ἀλλ' εἶναι ἐκτενεστέρα τούτου, διότι πολλάκις καὶ ὁ ζυγὸς τοῦ ὁμοιοτελεύτου ἀναγκάζει τὸν στιχοῦργον αὐτῆς νὰ καταφεύγῃ εἰς πλατυσμούς. Ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν δύο μόνον παραδείγματα πρὸς σύγκρισιν ἀμφοτέρων τῶν στιχοῦργημάτων. Τοὺς ἀκολουθοῦντας δύο στίχους τοῦ Συναξαρίου :

Ἐγὼ δὲ σαγκαρῶνω τὴν ἐκείνην τὴν καθάκα,
καὶ κείνη ἐφτεροῦγισσε καὶ κάκα-κάκα λέγει,

ἢ Φυλλάδα τοῦ Γαδάρου μεταβάλλει εἰς :

Ἐγὼ τὴν ἐκωλόστυνα ἐκείνην τὴν καθάκα,
ἐκείνη ἐφτεροῦγισσε καὶ κράζει κάκα-κάκα.

Οἱ δὲ τελευταῖοι στίχοι τῆς Φυλλάδας οὗς ἀνωτέρω παρέθεμεν εὐρήνται ἐν τῷ Συναξαρίῳ συνεπτυγμένοι ἐν τοῖς ἑξῆς :

Ὡ γάδαρε, κύρ γάδαρε, πλέον γάδαρος οὐκ εἶσαι·
Νίκος ἄς ἦσαι ἀπὸ τοῦ νῦν, Νικήτας νὰ σὲ λείναι.

Τὸ Συναξάριον λοιπὸν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ πρώτη ἑλληνικὴ διάπλaxis, ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε εἰδεύρομεν, ἐνὸς κλάδου τοῦ κύκλου τῆς περὶ Ῥενάρτου ἐποποιίας, ἐλλείποντος ἐκ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν συλλογῶν. Ἡ δὲ Φυλλάδα τοῦ Γαδάρου συνετέθη βραδύτερον κατὰ μίμησιν καὶ ἐπὶ τῇ θάσει τούτου. Ὅπως δὴ ποτε, ὡς καὶ εἰς τὰ πλεῖστα τῶν εἰς χυδαίαν γλῶσσαν γεγραμμένων μεσαιωνικῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων, περὶ τῆς ἐποποιίας καὶ εἰς ταῦτα ἐπίδρασις τῆς ἱπποτικῆς φιλολογίας τῆς Εὐρώπης, ἐπίδρασις ὅμως οὐχὶ ἄμεσος, ἀλλ' ἔμμεσος καὶ ἀπωτάτη.

Ἐν Μονάχῳ.

N. Γ. ΠΟΜΠΗΣ.

ΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΥΦΛΩΝ

Τυφλὸς τις ὀνόματι Οὐτίλων, ἐκδοὺς πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν αὐτοβιογραφίαν του, ἐπισυνῆψεν αὐτῇ παραδείγματα πολλῶν ἄλλων, οἵτινες, εἰ καὶ στερηθέντες τῆς ὁράσεως, ἐκτίσαντο ὅμως ὄνομα καὶ φήμην ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τῷ αὐτῷ πινυκοθήκῃ τυφλῶν ἑκατέρου τοῦ φύλου ἀπαντᾷ τις βασιλεῖς, ποιητὰς, μουσικούς, μηχανικούς, ἱερεῖς, πολιτικούς, ῥάπτας, ὑποδηματοποιούς καὶ ἄλλους χειρῶνακτας, οἵτινες οὐ μόνον ὑπέμειναν ἀγογγύστως τὴν σκληρὰν τύχην των, ἀλλὰ καὶ παντοῖα ἐπενόησαν μέσᾳ ὅπως ὠφελήσωσι τὸν πλησίον.

Δεινὸν ἀπατώνται οἱ νομιζόντες, ὅτι ὁ τυφλὸς ἔχει ἐκ φύσεως ἀσθενὲς καὶ λίαν εὐερέθιστον νευρικὸν σύστημα, ὅπερ ἐκεῖνοι ἀποδίδουσιν εἰς τὴν τυφλότητα, χωρὶς ποσῶς νὰ συλλογίζονται, ὅτι τοῦτο προέρχεται μάλλον ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀέρος καὶ ἀπὸ τῆς σωματικῆς ἀκίνησιος εἰς ἣν ὁ δυστυχὴς εἶνε καταδε-

δικασμένος. Πάντες οἱ τυφλοὶ διαβεβαιοῦσιν ἐκ συμφώνου, ὅτι ἐὰν κατάρθουν διὰ τῆς χρήσεως νὰ ἐνισχύσωσι τὴν φυσικὴν των ἱκανότητα, θὰ ἦσαν αὐτοὶ μόνοι ἑαυτῶν ὀδηγοὶ καὶ θὰ τοῖς συνέβαινον δυστυχήματα οὐχὶ πλείονα ἢ ὅσα συμβαίνουσι συνήθως εἰς τοὺς ὀρώνας. Τῷ ὄντι ἡ νυκτερίς, καὶ ἐν τῇ σκοτεινοτάτῃ γωνίᾳ ἀφεγγοῦς τινος ὀπῆς εὐρισκομένη, κινεῖται μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβοῦς. Ἡ καλύπτουσα τὴν πτέρυγάν της μεμβράνη εἶνε τοσοῦτον λεπτὴ καὶ τρυφερὰ, ὥστε δι' αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται πασῶν τῶν δονήσεων τοῦ ἀέρος, οὕτω δὲ γινώσκει πῶσον πλησίον ἢ μακρὰν διαμένουσι τὰ παρ' αὐτῆς διωκόμενα ἔντομα, ἢ πρὸς ποῖον μέρος τοῦ τοίχου ταῦτα διευθύνονται. Οὕτω καὶ ὁ τυφλὸς διακρίνων διὰ τῆς ἀφῆς τὰ περὶ αὐτὸν ἀντικείμενα, μαντεύει ἐὰν ταῦτα κινουῦνται ἢ μένουσιν ἀκίνητα, ἐὰν ἦναι μικρὰ ἢ μεγάλα, ἔμφυχα ἢ ἄφυχα, ἐὰν αὐτὸς διαμένει ἐντὸς οἰκίας ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἢ ἐν ὑπαίθρῳ. Ἡ ἔξαλλος λεπτότης τῶν αἰσθητῶν αὐτοῦ προκύπτει ἐκ τε τῆς ὅλως ἰδιαζούσης ἀναπτύξεως τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων, ἅτινα παρίστανται ὡς οἱ τῶν αἰσθητῶν διερμηνεῖς, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς μείζονος προσοχῆς καὶ ἐντόνου ἐπιστασίας ἣν συγκεντροῖ εἰς τὰ προσβάλλοντα αὐτὸν ἀντικείμενα. Ὁ Κολερίδης ἀναφέρει τυφλὸν ὅστις διήγαγε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου του ἀλιεύων ἰχθύς ἐν ταῖς λίμναις, ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ἐν τοῖς ῥύαξι τῆς ἐν Νορθουμβερλάνδ κομητείας Βεστμῶρ.

Ὁ Οὐτίλων ἐγεννήθη ἐν Ἀμερικῇ τῷ 1779. Τετραετῆς ὢν ἀπέπευσε μετὰ τῶν γονέων του εἰς Ἀγγλίαν. Ἡ κατὰ τὸν διάπλου ἐπισκοπήσα ἐντὸς τοῦ πλοίου εὐφλογία τοὺς μὲν γονεῖς του ἔστειλεν εἰς τὸν ἄδην, αὐτὸν δὲ ἐστέρησε τοῦ φωτός. Ὁ νέος ὑπελείφθη ἐν τῷ κόσμῳ μόνος καὶ πάντῃ ἄπορος. Φιλάνθρωπός τις ἐπιθάτης, εὐσπλαγχνισθεὶς, παρέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν του, καὶ ἀποθὰς εἰς Βέλφαστ τῆς Ἰρλανδίας τὸν παρέδωκεν εἰς τινα γινώριμον γραῖαν. Ὀλίγον ὕστερον ἀνέκτησε τὸ φῶς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ· ἀλλ' ἄμα συμπληρώσας τὸ ἑβδομὸν ἔτος, ῥιφθεὶς χαμαὶ ὑπὸ μαινομένης δαμάλεως, ἐγένετο αἴφνης τελείως τυφλὸς, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ ἀπέθνησκεν ὑπὸ φόβου. Ὁ παῖς ἦτο εὐειδέστατος, ἀνδρεῖος, ἐπιτήδειος εἰς πάντα καὶ τολμηρός. Πολλάκις διεσκέδαζε κατασκευάζων μύλους, ἀμάξας καὶ πλοῖα ἀπὸ ξύλου· ἀνεμιγνύετο εἰς τὰ παιγνίδια τῶν ὀνηλικῶν του καὶ διέπρεπεν ἐπὶ ζωνρότητι. Φθάσας εἰς τὸ ἑβδομὸν καὶ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐθρήνησεν ἀπὸ καρδίας τὸν θάνατον τῆς γραίας καὶ δευτέρας μητρὸς του, καὶ ὑπελείφθη αὐθις μονώτατος ἐν τῷ κόσμῳ· ταύτην ὅμως τὴν φορὰν δὲν ἦτο ἄπορος ὡς τὸ πρῶτον. Πρὸς πορισμὸν τοῦ βίου ἤρξατο νὰ κομίζῃ ἐπιστολάς καὶ νὰ ἐκτελῇ μικρὰς τινας παραγγελλίας τοσοῦτον τι-

μίας και ακριβώς, ὥστε προστιμᾶτο παντὸς ἄλλου. Ὁ ἐκδότης τῆς «Βελφαστίου ἐφημερίδος» τὸν παρέλαθεν ὡς δικνομέα τοῦ περιοδικοῦ συγκροτήματός του καὶ ἔδιδεν αὐτῷ μισθὸν διανομῆς δύο καθ' ἑβδομάδα σελίνια καὶ ἑξῆς ἀριθμοὺς τῆς ἐφημερίδος, τὴν ὁποίαν ἐδάδειζε πρὸς ἀνάγνωσιν ἀντὶ δύο ὀβολῶν καθ' ἑκάστην ὥραν. Δανεισθεὶς βραδύτερον χρήματα πρὸς φίλου, ἠγόρασε σάκκον δερμάτινον καὶ μετήργετο τὸ ἐπιτηδεύμα τοῦ μεταπράτου μεταβαίνων ἀπὸ Ἰώρας εἰς Θύραν.

Ἐνταῦθα ὁ Οὐίλσον περιγράφει συγκινητικῶς τὰς δυσχερεῖας καὶ τοὺς κινδύνους, πρὸς ὅσους παλαιούσιν οἱ ἀναγκάζομενοι νὰ διάγωσι τὸν πλάνητα βίον τυφλοί. Ποσάκις, κάθυγρος ὢν ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ ὑπὸ σφοδρῶτάτου ἀνέμου ταλαιπωρούμενος, διέβη πλησίον ἀσύλου τινὸς χωρὶς νὰ τὸ γινώσκῃ! Ποσάκις, κατάπονος ὑπὸ τῆς πορείας καὶ ἀσθμαίνων ὑπὸ καμάτου, ἔστη καθ' ἑδῶν, μὴ δυνάμενος νὰ προβῇ προσωτέρω, ἀγνοῶν, ὅτι, ἐὰν προσχώρει ὀλίγα εἴματα εἰσέτι, θὰ ἔφθικεν εἰς φιλόξενον οἰκίαν! Μόνον ὀδηγὸν ἔχων τὴν βακτηρίαν του, ὅτε μὲν ἔπιπεν εἰς λάκκους ὕδατος πλήρεις, ὅτε δὲ ἐπλανᾶτο πολλὰς ὥρας ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἀναζητῶν τὴν ὁδὸν του, ἦτις ἦτο πολὺ πλησίον του. Τοιοῦτοι οἱ κινδύνοι τοῦ ὁποῖα δὲ αἱ στερησεις του; Δὲν ἔβλεπε τῆς φύσεως τὰς καλλονάς, τῶν ὁποίων ἡ θέα θὰ καθίστα τὴν πορείαν του ἥττον μακρὰν καὶ ἥττον δυσάρεστον. Τῷ 1800 συνέστη ἐν Βέλφαστ ἄστυλον, ἐν ᾧ ἐχορηγοῦντο τοῖς τυφλοῖς τὰ μέσα τοῦ ἐπαρκεῖν εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Ὁ ἡμέτερος μεταπράτης, ἄγων τότε τὸ πρῶτον καὶ εἰκοσὸν ἔτος, ὠφελήθη ἀπὸ τῆς εὐκαιρίας ὅπως μάθῃ τι ἐργόχειρον. Μετ' ὀλίγα δὲ ἔτη ἐγένετο ἱκανώτατος θαλαμοστόλος, καὶ μετῆλθε τὸ ἐπιτηδεύμα τοῦτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

Πρὶν εἰσελθῆ ὁμως εἰς τὸ ἐν Βέλφαστ τυφλοκομεῖον, ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶχε γοητευθῆ διὰ παντοίων βιβλίων, τὰ ὁποῖα τῷ ἀνεγίνωσκον οἱ φίλοι του. ἔχων μνήμην ἐξάισιον, ἔμαθε τὰ πλεῖστα ἀπὸ στήθους. Ἐξέδωκε λοιπὸν συλλογὴν τινα ποιημάτων, ἅτινα ἔτυχον φιλόφρονος ὑποδοχῆς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὑστερον, ὁσάκις ἐργάζετο, εἶχε διὰ παντὸς παρ' ἐκωτῷ φιλόφρονων τινα καὶ πρόθυμον ἀναγνώστην, κατάρθωσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς σπουδὰς του καὶ νὰ εὐρίνη τὰς γνώσεις του. Κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἀναγνωστῶν του μετέβαιναν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν μυθιστορημάτων εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἀπὸ τῆς ποιήσεως εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀπὸ τῆς βιογραφίας εἰς τὰς περιηγήσεις. Οὐδὲν ἔβελγεν αὐτὸν μάλλον ἢ ἡ βιογραφία. Ἰδίως δὲ ἔχαιρεν ἀκούων βιογραφία τῶν ὁμοίων του· συνέλεξε δὲ ἱκανὴν περὶ τούτων ὕλην, ὥστε τῷ 1820 ἐξέδωκε εἰπεριάρτιον περιέχον τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις τεσσαράκοντα τυφλῶν.

Λίαν περίεργος εἶνε ὁ παρὰ τοῦ Οὐίλσον περιγραφεὶς βίος τοῦ διδάκτορος Ἐρρίκου Μόυες. Τριετὴς ὢν ἐστερήθη καὶ οὗτος τοῦ φωτός ὑπὸ εὐφρογίας. Περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου δὲν εἶχε τηρήσῃ οὐδεμίαν, οὐδὲ μικρὰν μνήμην. Ἐν μόνον ἐνεθυμείτο, ὅτι μιᾶ τῶν ἡμερῶν εἶδε τροχὸν κινούμενον ἐν τῷ ὕδατι καὶ μεγάλως ἐθαύμασεν ὅτι κατ' ἄλλην μὲν διεύθυνσιν ἐκινεῖτο τὸ ὕδωρ, κατ' ἄλλην δὲ ὁ τοῦ μύλου τροχός. Χρόνος παρήλθε μακρὸς μέχρις οὗ ἐννοήσῃ τὸ αἴτιον τοῦ φαινομένου τούτου. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, καὶ τυφλοῦ ὄντος, δὲν ἦσαν ὅλως ἀνάισθητοι τοῦ πολλοῦ καὶ ἰσχυροῦ φωτός· αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες, θλώμεναι ὡσανεὶ ἐν πρίσματι, παρήγαγον πικροῖα ἀποτελέσματα. Τὰ μὲν ἐρυθρὰ χρώματα ἐνεποίουν αὐτῷ αἰσθημα εὐάρεστον. Ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ἀφῆ του, αἰσίως ἀναπτυχθεῖσαι, ἀπέβησαν θαυμασίως λεπταί. Εἶχε δὲ πρὸς τοῦτοις καὶ ἀξιόλογον μνήμην. Μίαν ἡμέραν ἔσταμάτησεν αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ νεανίσκος τις, μεθ' οὗ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχε συναντηθῆ· «Πόσον ἐμεγάλωσες ἀφ' ὅτου δὲν σε εἶδον!», ἀνέκραξεν ὁ τυφλός, ὅστις ἐκ τοῦ ἀναστήματος, ὀπότεν ἤχει ἡ φωνή, συνεπέρανεν περὶ τοῦ μικροῦ ἢ μεγάλου ἀναστήματος τοῦ νέου. Ἀπὸ τῆς διαφορᾶς ὢν ἦκουσ φωνῶν ἐποίησ ὀρθὴν κρίσιν περὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς εὐρύτητος τοῦ κοιτῶνος, ἔνωθαι διέτριβε, καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρεστῶτων. Ἄσμενος διηγείτο τίνι τρόπῳ κατέπεσε ποτε ἀπὸ δημοσίου ὀχήματος. Γέρων ἀμαξηλάτης ἰσχυροῖσθε ποτὲ ὅτι διττὰ δυστυχήματα συμβαίνουσιν ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν—«ἡ ἐλλογονται οἱ ἐν αὐταῖς ὀχρούμενοι εἰς τὸν διάβολον, ἢ σωρηδὸν ῥίπτονται εἰς τοὺς λάκκους.» Τὸ δυστύχημα τοῦ Μόυες ἀνάγεται εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν, διότι ὄχημα, ἵπποι καὶ ἄνθρωποι, ἅπαντες ἐκρημνίσθησαν εἰς φάραγγα. Ἡ νύξ ἦτο ζοφερὰ καὶ ψυχροτάτη· οἱ δὲ πεσόντες παρεκάλουν τὸν τυφλὸν ἵνα σώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κινδύνου. «Ἄμα πεισθεὶς ἐγὼ (εἶπεν) ὅτι δὲν ἐθραύσθη οὐδὲν μέρος τοῦ σώματός μου, ἤρχισα νὰ γελῶ ἀπὸ καρδίας ἐπὶ τῇ κωμικῇ σκηνῇ. Ὁ τυφλός ἐγὼ, ὅστις ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἔπρεπε νὰ ἄγωμαι ὑπὸ ἄλλων, ἐγενόμην ἤδη ὀδηγός καὶ σωτὴρ τῶν συνοδιτῶν μου ἐν καιρῷ νυκτός. Σύρετε πρὸς τὰ ἐδῶ, σύρετε πρὸς τὰ ἐκεῖ, καὶ οὕτω τοὺς ἔσωσα ὡσανεὶ ἤμην ἐπιτηδειότατος ἀμαξηλάτης».

Ὁ σοφὸς οὗτος Μόυες πρῶτος ἐδίδαξε δημοσίᾳ μαθήματα περὶ τῆς χημείας καὶ τῆς ὀπτικῆς. Πρῶτος οὗτος κατὰ τὸν Σανδερσὸν παρέσχε τὸ σπάνιον παράδειγμα τυφλοῦ, ἐκμαθόντος τὰ ὑψηλὰ μαθηματικά ἀνευ τῆς χρήσεως τῶν ὀφθαλμῶν.

Τίς ἀγνοεῖ τὴν θελκτικὴν ἱστορίαν τῆς χαριστάτης καὶ νεαρᾶς γαλλίδος Σαλιγκάκ, ἧς ποιῆται μνείαν καὶ ὁ Διδερῶ; Ἐγεννήθη τὸ 1741

τριετής οὔσα ἀπόλεσε τὴν ὄρασιν· ἐτελεύτησε δὲ ἐν ἡλικίᾳ ἐνὸς καὶ εἰκοσιν ἐτῶν. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐπροσπάθησαν οἱ περὶ αὐτὴν νὰ ἀναπτύξωσι καὶ λεπτόνωςι κατὰ τὸ δυνατόν τὰς αἰσθήσεις τῆς, καὶ ἐπέτρωσαν τῇ ἀληθείᾳ θαυμασιώως. Διὰ τῆς ἀφῆς διέκρινον αἴτην ἰδιότητάς διαφρευούσας τοὺς ὀρνῶντας. Τελείως εἶχεν ὠσαύτως τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὄσφρησιν. Ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ἐὰν ὁ οὐρανὸς ἦτο συννεφῆς· ἢ ἀνέφελος, ἐὰν αὐτὴ διέμενον ἐν τῷ ἀγρῷ, ἢ ἐν τῇ δόῳ, ἐν ὑπαίθρῳ ἢ ἐν κοιτῶνι· ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῆς ἐδήλου αὐτῇ τὰς διαστάσεις τοῦ κεκλεισμένου χώρου, καὶ ἐπομένως ἐμάντευε πόσον μέγας ἢ μικρὸς ἦτο ὁ κοιτῶν. Ἄπαξ ἡ δις περιελθοῦσα μίαν οἰκίαν, εἶχε κατὰ νοῦν ὅλον αὐτῆς τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαιρέσεις, ὅπως οἱ ὀρνῶντες· ἔλεγε λοιπὸν πρὸς τοὺς ξένους· «προσέξατε· ἐδῶ ἡ θύρα εἶνε χιμηλή· ἐδῶ εἶνε κλίμαξ.» Ἐσπούδασε δὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀστρονομίας, τῆς ἀλγέβρας καὶ τῆς γεωμετρίας.

Ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Μονάρχου ὑπάρχει μέγας ξύλινος κυνηγὸς, τὸν ὁποῖον ἐντελέστατα ἐγλύψε τυφλὸς ἐκ Τυρόλου δι' ἀπλοῦ μαχαιριδίου. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξῆ τυφλὸς ὕφαντῆς, ὁ ὁποῖος εἶχεν αὐτὸς κατασκευάσῃ ἅπαντα τὰ ἐπιπλατῆς οἰκίας του. Φίλος ὦν τῆς μουσικῆς ἐπεθύμει νὰ νοήσῃ τὸν μηχανισμόν τοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὄργάνου. Ἐν μιᾷ κυριακῇ ἡμέρᾳ, ἀναχωρήσας τοῦ λαοῦ μετὰ τὴν τελετὴν, παρέμεινε αὐτὸς μόνος καὶ ἔλαθε τοὺς φύλακας. Περὶ μέσας τὰς νύκτας ἤκουσαν οἱ γείτονες μέγαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θόρυβον καὶ ἐφοβήθησαν. Μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς εἰσῆλθον ἐπὶ τέλους οἱ χωροφύλακες καὶ εὗρον τὸν τυφλὸν ἀσχολούμενον περὶ τὴν ἔρευναν τοῦ ὄργάνου. Ἡ κυβέρνησις, θαυμάσασα τὴν φιλομάθειάν του παρέσχεν αὐτῷ τὰ μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ· πολλὰ δὲ παρὰ τοῦ τυφλοῦ τούτου ὑφαντοῦ φιλοτεχνηθέντα ὄργανα κοσμοῦσιν ἔτι καὶ νῦν τὰς ἐκκλησίας ἐν ταῖς νήσοις Μάν καὶ Ἱερσέη.

Ἐδημοσιεύθη ἐγγράτως ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γ. Παπαῖτη, γνωστοῦ ἡμῖν καὶ ἐξ ἄλλων συγγραφέων καὶ ἰδίως ἐκ τῶν Etudes sur les Tzinghenes ou Bohémiens de l'Empire Ottoman, πολῦτιμον σύγγραμμα, «Βυζαντινὰ μελέτα· Τοπογραφικὰ καὶ Ἱστορικὰ», ἐπιγραφόμενον.

Καὶ τῶντι εἶναι πολῦτιμον, διότι περιστρεφόμενον εἰς περιγραφὴν τῶν τόπων τῆς βεπτιλίδος τῶν πόλεων, οὐ μόνον τὰς μέχρι τοῦδε ἀτελεῖς ἢ καὶ ἐσφαλμένας ἐιδῆσεις ἐπισκευάζει καὶ νέας ἄλλας προστίθισιν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἱστορίας ἐκ κακοβουλίας, ἀγνοίας ἢ καὶ κουφότητος παραμορφώθεντα, διαλευκαίνει καὶ ἀνορθῶ.

Ἐπιλοπονήθησαν δὲ ταῦτα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως μετὰ πολυρόνιον καὶ εὐσυνείδητον μελέτην τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων καὶ τῶν ξένων ἱστοριογράφων, καὶ μετὰ ἐρεῦνας οὐχ ἥττον ἐπιπόνους καὶ συνεχεῖς τῶν σωζομένων λειψάνων τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ πονήματος τούτου θέλει πείσει, ἐλπίζομεν, καὶ ἐκείνους εἰς οὓς ἐνεφουεῖθησαν ἀδυσανίστως κατὰ παράδοσιν ἀντεθνικὰ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι, πλὴν τῆς δόξης ἣν

ἐκληρονομήσαμεν παρὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐγκατελείφθη καὶ ἕτερα εἰς ἡμᾶς, ἣν δὲν πρέπει ἀγνωμονοῦντες νὰ παραγνωρίζομεν.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ σύστημα τῆς Ἑστίας δὲν δημοσιεύονται δι' αὐτῆς βιβλιοκρισίαι, μετατυποῦμεν τὸν Ἐπιλόγον τοῦ συγγράμματος, ἁπλῶς προστιθέμενοι, ὅτι ἡ ἐκδοσις μόνου τούτου ἀρκεῖ νὰ τιμῆσῃ τὸν συγγραφέαντα. Ν.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ

Ἐν παντελεῖ ἀγνοία τῆς χώρας καὶ τοῦ βίου τῶν Βυζαντιῶν διατελοῦντες ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι, ἀρυόμεθα τὰ περὶ αὐτῶν ἐκ συγγραφέων ξένων, χλευάζοντων ὅτε μὲν τὴν ἀμάθειαν, ὅτε δὲ τὴν ἀτολίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ τὴν δουλοπροσύνην τῶν ἀρχομένων. Ταύτην τὴν προαιώνιον κατὰ τῶν Βυζαντιῶν κακοβουλίαν τῶν ξένων, ἐκληρονόμησαν οἱ σημερινοὶ συγγραφεῖς ἐκ τῶν χρόνων τῶν θεομανῶν σταυροφόρων, καὶ τῶν μετέπειτα ἀλλοθρησκῶν συγγραφέων. Τοσαύτη δὲ ἡ καταφορὰ, ὥστε καὶ ἡμεῖς ἄκουτες, παρκαυρόμεθα, συγχλευάζοντες καὶ λησμονοῦντες ὅτι εἴμεθα αὐτῶν ἀπόγονοι, αὐτῶν ὁμόθρησκοι καὶ ὁμαίμοι. Οἱ πλείστοι ἐξ ἡμῶν, οἱ μυκτηρίζοντες τοὺς ἐν Βυζαντίῳ πολιτευομένους, ἀκροθιγῶς μόνον ἐμελέτησαν τὴν πολυετῆ ταύτην ἑκσιλείαν, οὐδέποτε καταδεχθέντες νὰ μάθωσι καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον αὐτῶν, ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ ὁποίου κατὰδῆλα γίνονται πολλῶν γεγονότων τὰ αἴτια.

Ὅτι ἡ πικρὰ κατὰ τῶν Βυζαντιῶν καταφορὰ, ἐμίανε καὶ τοὺς κορυφαίους ἐξ ἡμῶν, ἀναφέρων τὸν αἰώνηστον Κορκῆν, πολλάκις κακίζοντα τοὺς Βυζαντιοὺς, τοὺς ὁμοίους αὐτῶν Φαναριώτας, πατρικῶς παραινούντα πάντας τοὺς ὁμογενεῖς, ἵν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν ζῆμιν τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Ὡς νὰ μὴ ἤρουν τῶν Βυζαντινῶν τὰ πολυχρόνια παθήματα, καὶ τῶν ξένων συγγραφέων αἱ πικρίαι, ἐπέπρωτο καὶ ἡμεῖς· νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χορείαν τῶν πικρῶς καταφερομένων κατὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, θαρραλέως ἐπὶ αἰῶνας ἀγωνιζομένων πρὸς Ἴταλοὺς καὶ Ὀθωμανοὺς.

Οὐδόλωις προτίθεμαι ἀφηγοῦμενος τῶν ἐκκλησιῶν τὰ σωτήρια διδάγματα, ἵνα ὑμνήσω τὰς ἔριδας καὶ ἐκτυφλώσεις τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, τὸ ἀτίθασσον τῶν κυβερνωμένων καὶ τὸν ὀκνηρὸν καὶ πολλὰκις ἀκόλαστον βίον μοναχῶν καὶ μοναστριῶν. Ἀναγγέλλω ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ, ὅσα ἐδιδάχθη ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν βίου, ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου μέχρι τῆς τελευταίας πτώσεως τοῦ κράτους τῷ 1453.

Πλείοτερον τῶν Βυζαντινῶν γραμμάτων μᾶς τέρπουσι τὰ ἔργα τῶν πάλαι προπατόρων Ἑλλήνων. Εὐφραίνόμεθα ἀναγινώσκοντες ποιητὰς καὶ πεζογράφους, ἀπαρκαμίλλους τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν διάνοιαν. Δικαίως ἐπὶ τούτοις σεμνυόμεθα. Πάντων τούτων ἐπιφανέστερον εἶναι, ἐν